

Na konci školního roku s přírodou: Jak děti v Ústeckém kraji proměňují své okolí

Červen je měsícem, kdy se školy v Ústeckém kraji ohlížejí za tím, co se v průběhu školního roku podařilo. Je to období bilancování, ale i radostného očekávání letních prázdnin. V mnoha školách vrcholí ekologické a komunitní aktivity, děti si odnášejí nejen nové poznatky, ale i zážitky, které formují jejich vztah k přírodě. Vzdělávání v oblasti životního prostředí je jednou z priorit Ústeckého kraje. Region dlouhodobě podporuje školy a vzdělávací organizace, které systematicky rozvíjejí ekologickou výchovu a poskytují dětem příležitost poznávat svět v přímém kontaktu s přírodou. Důraz je kladen nejen na samotnou výuku, ale i na komunitní zapojení, odpovědnost a aktivní roli dětí ve společnosti. Tento článek přináší inspirativní příklady z různých koutů regionu, kde se příroda proměnila v opravdovou učebnu a děti se staly hybateli změn.

Základní škola Chomutov je příkladem toho, jak může být ekologické vzdělávání skutečně mezioborové a komunitní. Škola se dlouhodobě zaměřuje na environmentální výchovu a ochranu přírody prostřednictvím aktivit svého EVVO týmu. Tento tým tvoří zástupci všech tříd, kteří se pravidelně scházejí, aby plánovali a realizovali ekologické a komunitní projekty. V průběhu tohoto školního roku uskutečnili celou řadu zajímavých akcí. Zúčastnili se například tradiční výzvy v rámci projektu 72 hodin, do něhož se každoročně zapojují. Žáci se podíleli na výsadbě zeleně v okolí školy a organizovali sběrové akce, které podporují třídění a recyklaci. Po celý rok sbírají elektroodpad a baterie a dvakrát ročně pořádají sběrové akce papíru. Tímto způsobem žáci nejen rozvíjejí odpovědný přístup k odpadům, ale i k ochraně životního prostředí. Neodmyslitelnou součástí činnosti jsou i pobyty v přírodě, například aktivity spojené s lesní pedagogikou, během nichž děti přírodu poznávají zblízka a učí se ji vnímat a chránit. Každoročně se také zapojují do celorepublikové akce Uklidme Česko, během níž uklízí okolí školy a oblast Filipových rybníků. Organizují také kreativní a komunitní akce, jako například Velikonoční tvoření a soutěže s rodiči, které propojují ekologická témata s rodinnou atmosférou. Při těchto aktivitách využívají jak přírodní materiály, tak i materiály již použité, kterým dávají nový život. Věnují se také aktivitám zaměřeným na ochranu zdraví a podporu zdravého životního stylu. Uspořádali Den zdraví a sportu, během něhož si žáci vyzkoušeli různé pohybové aktivity a dozvěděli se, jak pečovat o své tělo. Probíhaly i workshopy první pomoci a spolu s VZP se zaměřili na prevenci úrazovosti, což považují za důležitou součást výchovy k odpovědnosti a péči o sebe i o druhé. (Zdroj: ZŠ Kadaňská – Chomutov, Ing. Gabriela Knoblochová)

Základní škola Jirkov, Nerudova, dlouhodobě rozvíjí environmentální výchovu nejen v rámci výuky, ale i prostřednictvím projektových dnů, terénních programů a komunitních akcí. V minulém školním roce realizovali pestrou škálu aktivit zaměřených na vztah k přírodě, místu a komunitě. Na jaře 2025 se vybraní učitelé školy zapojili do mezinárodního vzdělávacího výjezdu v rámci projektu AVATAR (Erasmus+), kde sdíleli své zkušenosti s kolegy z různých evropských zemí. Výsledky a inspirace z tohoto setkání se přenášejí do výuky a školních projektů. S žáky druhého stupně škola absolvovala třídní putování Krušnými horami v rámci programu Stezka Českem. Děti si vedly vlastní zálesácký zápisník, který obsahoval mapy, přírodovědné poznatky, úkoly a osobní reflexe. Toto putování prohloubilo jejich vztah ke krajině, podporovalo spolupráci a napojení na přírodu. Škola rovněž rozvíjí komunitní zahradu s podporou Nadace Partnerství a Nadace Via, kde společně vytváří prostor pro učení a setkávání. Sousedský swap semínek a sazenic podpořil mezigenerační propojení a sdílení. Akce jako „Máme uklizeno“ a květnová výzva „Pěšky do školy“ prohlubují ekologické povědomí a každodenní odpovědnost. V dubnu škola pořádala oslavy Dne Země ve spolupráci s UJEP v Ústí nad Labem, kde žáci absolvovali přednášky na aktuální ekologická témata. (Zdroj: Ing. Bc. Martina Meitnerová, ředitelka školy, Základní škola Jirkov)

Podobně ve škole v Chanově, žáci 5. A Základní školy v Chanově v Mostě se na začátku května zúčastnili krásného výletu po naučné stezce „Putování s Hopíkem“. Děti, které nemají často možnost vyjet z města, zažily tento výlet poprvé. Stezka se nachází v krásných lesích nad obcí Holedeč, kde se žáci seznámili s přírodou a všim, co ve volné přírodě žije a roste. Stezka je vybavena informačními tabulemi, kde se děti dozvěděly o zdejší zvěři, stromech, ale také o důležitosti tichého pohybu v lese a o ekologických problémech, jako je dlouhá doba rozkladu plastů a skla v přírodě. Výlet měl pro žáky velký význam, protože pro ně to bylo poprvé, co navštívili les. Všichni se shodli, že se na místo rádi vrátí. (Zdroj: ZŠ Chanov, Most)

V Liběšicích se podařilo něco mimořádného. Žáci, učitelé, rodiče a místní komunita spojili síly a společně vysadili 5000 stromů. Tento projekt zahrnoval i výstavy, informační plakáty, výukovou stezku a doprovodné workshopy. Vše bylo připraveno žáky a pro veřejnost, což posílilo vnímání školy jako centra dění v obci. Výsadba stromů přinesla nejen ekologický dopad, ale také důležitý společenský rozměr – posílení komunity, mezigenerační spolupráce a pocit sounáležitosti. (Zdroj: Mgr. Václava Militká – koordinátorka Ekoškoly, ZŠ Liběšice)

Péči o přírodu a její udržitelnost věnují také děti z VU, DDŠ Místo. V dubnu se účastnily Lounského Ekodne, kde prověřily své znalosti o ekologii a třídění odpadů. Viděli i vozový park Technické správy města Loun, která se stará o zeleň a čistotu. Děti měly také možnost pomoci s úklidem areálu. Místecké děti pravidelně chodí do lesa, kde si osvojily odpovědné chování. V areálu školy mají kontejnery na tříděný odpad a jeho vytřídění je pro ně samozřejmostí. (Zdroj: VU, DDŠ Místo)

Dne 22. dubna 2025 se areál ZŠ a MŠ Děčín VIII, Vojanova 178/12 proměnil v centrum ekologického dění. U příležitosti Dne Země připravili učitelé a žáci pestrý program zaměřený na ochranu přírody, třídění odpadu a udržitelný životní styl. Děti z mateřské školy navštívily místní ZOO, prvňáčci zavítali do Městské knihovny. Během dne si žáci vyzkoušeli různé aktivity – od poznávacích her o přírodě přes výtvarné dílny z recyklovaných materiálů až po přednášky a ekologické kvízy. Všechny aktivity měly za cíl ukázat dětem, že péče o naši planetu začíná malými každodenními činy. Součástí oslav je také celoroční sběr starého papíru, PET lahví, drobného elektrika a použitých baterií.

ZŠ a MŠ Děčín VIII rovněž zahájila projekt budování školního pozemku, který má sloužit nejen jako zahrada, ale i jako venkovní učebna a místo pro environmentální výchovu. Projekt zahrnuje pěstování bylinek, zeleniny a květin, pozorování hmyzu a péči o kompost. Tento pozemek nabídne dětem živou učebnici, kde se budou učit o přírodě prakticky. Kontakt s přírodou je v dnešní době důležitější než kdy dřív, a žáci si rozdělili úkoly – někteří sázejí, jiní vyrábějí cedulky s názvy rostlin. Tento projekt ukazuje, jak se škola stává skutečným místem pro aktivní ekologické vzdělávání. (Zdroj: ZŠ a MŠ Děčín VIII)

Závěr

Příklady z Ústeckého kraje ukazují, jak silně se děti mohou zapojit do ochrany přírody a jaký vliv má praktické vzdělávání v přímém kontaktu s přírodou.

Díky ekologickým a komunitním aktivitám děti poznávají, že mají sílu ovlivnit svět kolem sebe. Tento trend, který přirozeně spojuje vzdělávání, přírodu a komunitní angažovanost, má zásadní dopad nejen na místní prostředí, ale i na budoucnost celé planety.

Školní rok je za námi a děti si užívají zasloužené letní prázdniny. Do léta vstoupily s vědomím, že jejich aktivity měly smysl – od oslav Dne dětí v přírodě přes sběrové akce až po péči o školní

zahrady a nové přírodní učebny. Mnohé školy už nyní plánují, jak budou na tuto práci navazovat v novém školním roce.

Autor:

Ekoosvěta

Koordinátor EVVO pro Ústecký kraj

www.ekoosveta.cz

ZŠ Kadaňská – Chomutov

ZŠ Nerudova – Jirkov

ZŠ Chanov, Most

VU, DDŠ Místo

ZŠ a MŠ Děčín VIII